

Előfizetési díj félévre postán és helyben borítékkal 6 forint. Boríték nélkül házhoz küldve 5 forint e. pénzben.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnap egy egy iv. Lapjaink mindennemű hirdetményeket felvesznek.

NEMZETI UJSÁG.

Alapító KULTSÁR ISTVÁN táblabíró, kiadja özvegye.

Előfizetheti minden es. kir. postahivatalnál s helyben a szerkesztőségénél. Zöldkert utca 488. szám alatt földszint, a hivatalban.

Tisztán írott czimeket kérünk. Levelek a szerkesztőségnek czimzandók. Egy egy hasáb-sorért apró betűkkel öt ezüst kr. számítatik.

TARTALOM.

Magyarország és Erdély. Inség Szepesmegyében. Jótékony adakozások. A teendők alapkérdése. Tudomány és irodalom. Törvényhatósági tudósítások. Pozsonyból (közgy. fels. intézv. vegy. ház. vit.) Budapesti újdons. Vidéki hírek.

Külföld. Spanyol. Franciaország. N. Britannia. Hírdetések Gabonaár. Pénzkelet.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY.

Inség Szepesmegyében.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Levert szívvel és aggodó tekintettel a kétes jövődbe teljesítem kötelességemet — midőn kegyedet tudósítom, hogy az, mi Arvában oly rémitő alakban előtűnt, megyénkben is bekövetkezett; — tegnapi napon tartott kisgyűlésünkön azon szomorító hivatalos jelentést vettük, hogy Galliezia határához eső magurai járás csupán egyik kerületében, hazánk legkopárabb és hegyesebb vidékén 13 helységben 532 család, a legutóbbi aratás silányasága és munka nem léte miatt, az inség és nyomornak oly fokára jutott, hogy ha rögtöni segítséggel el nem láttatik, éhhalálnak kitéve vagyon; — nevelte ijedésünket még más szolgabíráink azon szóbeli előadásuk, hogy igazgatása alá bízott kerületekben az éhség nyomai szintén több helységekben mutatkoznak, és hogy számos család nem tekintve a jelen évszakát és annak zordonságát, kivándorolni készül, sőt már utnak is indult; oly körülményekben rögtöni orvoslásról gondoskodni az egybegyűlt RR. legszenyebb feladatuk és szoros ketelességöknek tartották, s többféle czélszerű intézkedések és nem csekély adakozások történtek, — de a bajt egészen elhárítani, vagy csak tetemesen enyhíteni, annak nagyságát tekintve, egy megye hatalmában nem állván, nem maradt egyéb hátra, mint közös honunk nagy lelkű fiait felszólítani, hogy bőségének közepette több ezer hű s szorgalmatos honpolgárokat éhségtől felmentsenek. Ennek folytán ő felségének és a nm. helytartótanácsnak szomorú körülményeinket felfedezték s minden törvényhatóságokat megkértünk, hogy felebaráti szeretettel segédelmet nyújtsanak.

De még egy mód van hátra, mellytől sokat reményelek, ez azon ismert hazafiai lelkeség s keresztényi buzgóság, mellyel hírlapjaink tisztelt szerkesztői minden ügyet felkarolni fáradszónal előmozdítani készek, melly az emberiség szenvedéseinek könnyítésére irányozva vagyon.

És ezért bátor vagyok jelen soraimmal czimzet uraságot egész illedelemmel megkérni és az éhséggel küzdő megyei embertársaink nevében felszólítani, hogy olvasó közönségét nyomasztó körülményeinkről értesíteni, s nagy becsű lapjaiban segedelem gyűjtésre tért és alkalmat nyitni méltóztassék — nem kétlem, sőt meg vagyok győződve, hogy oly mértékben, mint a szegény árvaik sorsa, megyebeli szegényeink insége is szárazkozásra és részvétre számos ember barátokat gerjeszteni fog, és e reményben magamat nagybecsű szivességébe ajánlván különös tisztelettel maradok. Lőcsén márt. hó 8-án 1845.

A tek. szerkesztő urnak alázatos szolgálója Görgey Arnold t. Szepesmegye másod alispánja.

Azon nemes emberszeretet és polgári kötelesség szép példája, melly az inséggel küzdő árvamegyei szegények felségelésére mindenoldalról oly buzgóan mutatkozott; azon reménnyel élt bennünket, miszerint a hason inséggel küzdő **szepesmegyei** szegények részére sem fog hiányzani. — Szerkesztőhivatalunk mindennemű jótékony adakozásokat a jelen szomorú esetben is a legnagyobb készséggel elfogad, s az illető helyre minél előbb elküld; részünkről az aláírást 15 ezüst frttal megnyitván. Szerk.

Jótékony adakozások jegyzéke az inséggel küzdő árvamegyei szegénység számára: Telekesi Török István szilinesi lelkész küldeménye a kormányára bízott csekély számú községe részéről 5 ft. 11 kr. pp.

Pest martius 13.

A teendők alapkérdése.

Az alkotmányos nemzetek között, mellyek magas szempontból tekintve s bírálva a régibb századok elavult és a mai miveltég kelleibe ütköző formákat, közjogi viszonyaikkal a jelenkorak igényeihez felemelkedtek, és alkotványuk alapvonásait a népek ujszabásu életével összhangba hozták, alig találkozik talán csak egy is; melly tisztább szándokot, esengőbb igazság s méltányossági vágyat, az előlépések s korkövetelések betöltésére nézve nemes s hőbb keblű versenyzést, a civilisationalis aljasságokból kiemelkedés tekintetében erősebb buzgalmat; szóval az emberiség jogai iránti méltányos hitet s hűséget fejtet volna ki; mint legközelebbi időkben a magyar: és mégis a hon szellemanyagi prosperitására szentelt illy bujálkodó erély s buzgalom, felemelkedett lélekerő, és minden oldalról nagy magasztaltságu szenthév mellett is, eredményeinket, reményeink s törekvéseink czélpontjátul vajmi messzire látjuk visszamaradottnak.

Ezen idegenséget szülő, és csaknem a kislélkűség bágyadásaig sorvasztó, mondhatlanul kietlen, feszült s jövőnknek csak komor fordulatokat jósolható körülmény tehát, igen méltán felhívat bennünket, szenvedélytelen s a gerjedelem ittasságaitól ment kedélyvel nézni körül, s tájékozni tévutra bonyolult tényeink s teendők természetét, kiváltképp pedig ezeknek sorozata felett; s ép ezért állítunk mi már kibocsátott programunkban: hogy ha kinek sikerülhetne felderíteni az eszméleteket, már csak az eddigi működések visszasszága s eredménytelensége felett is, az legmagasztosb polgári hivatását töltötte vala be a földön.

Ennélfogva csak visszautasíthatlan s levihatlan meggyőződésünkkel eredő kötelességünket teljesítjük, midőn ezennel nyílt egyenességgel constatirozva a tények, viszonyok s kapcsolatok, és leleplezve politikai tárgyalásink mezejére egész az elvakultságig nehezkedő ellen- s rokonszenvi elfogultságokat, megkísérleljük felmutatni az okokat, mellyeknél fogva a hazának ügyében szent hévtől s tüztől lángoló akarat és lankasztó fáradsalmak mellett bár, legnagyobb részben negatiokká szoktak elfajulni minden eszelekvényeink! De e mellett még egyuttal felkivánjuk mutatni a hazának ügyében praferentialis tennivalók közt is a mindenekelőtti teendőt, mint olyt kulesot, mellynek megtalálása után a szönyegen s vitakozás alatt álló valamennyi politikai tárgyaknak mint feladatoknak megoldatása, már könnyebb munkával fog elkövetkezhetni. Tüskés ugyan a pálya s bár melly egyszerűsége mellett is kényes a feladat, mellyt magunknak ezen, vakhév s buzgalom fátyolától nyomatott s leplezett feladat megoldásával kitűztünk; de ezen nehézség, tiszta szándokunk s a közügynek ez által őszintén szolgálni kívánó buzgalomunk magas határit, mind e mellett is felül nem mulandja.

Mi tán valahol már mondánk is, hogy az alkotmányos nagyhatalmaknak mind a hármát egyaránt szálta meg a bizodalmatlanság az ország jelen politikai állásának tartóhatósága felett, és hogy kiváltképp ebben fekszik a kezeség, mellynélfogva az átalakulás, ha eszélyel s mérséklettel kezeltek, okvetlenül meg fog történni. De ez bár miképp legyen is, abból, minek két évtizedentuli szemmel-látó tanúi valánk, elvitathatlannak csak annyit vélünk állíthatni; miszerint az alkotmányos ügybeni befolyással felruházottot egyéniségek között alig lehet már, bár egyes oly példányokat is felmutatni, mellyek az átalakulás ügyének egyenes lélekkel meg ne hódoltak volna, sőt a szükség súlyos voltából eredő mellőzhetlenségűt, a tevékenységre is majdnem önkénytelenül ne hajtattának. — Ezt előre bocsátva a különbség melly hazánkban a vélemények, s az ezekből kifolyó tények irányában nyilatkozik, szerintünk nem másban, mint 1) a több s kevesebben 2) pedig a fenálló közjogrendszer minőségének igényei s következményeiben ágazik szét.

Mi ezen állításunkat oly világosnak s elvitathatlannak tartjuk, mint Napoleon Cobenzel irányában a campo-formioi békekötésnél azakkori francia kormányforma fenlétét kétségtelennek tartotta, és azért annak megvitatását vagy elismerését a békeszerződés alanyának sem tekintette. De épen ennél fogva, ezen két pontban felállított visszautasíthatlan elkülönözésben kell már aztán okvetlenül s félre magyarázhatlanul azon vajmi régen vitatott, és okukban mindeddig fel nem ismertett divergentiáknak feküdni, mellyeknek a több s kevesebb, és a közjogi rendszer minősége és fokozati — tehát itt megint csak a több s kevesebb közti különbség — exigentiáinál fogva*) alanyi meggyőződésekkhez képest megszűnni; s így a teendők közti mindazon ezerfelé szétyel ágazó divergentiáknak legyőzetni mind-egy teljességgel s tökéletesen lehetlen, a míg a dolgok felszintes és felületes felfogásából s bírálási mérlegeléséből eredő határozatlan, tökéletlen, egymásba ütköző, majd csekély, majd túlvont s szabatlan képei egyszerűsítelve, elv s eredetiségükhez visszavezetlenni nem fognak, — a míg tehát ennél fogva pontosan, határozottan s minden oscillatiok nélkül ki nem tüzendjük s meg nem fejtendjük a kérdést: vajjon létezik-e, és ha létezik, hol s miben fekszik azon politikai kules, mellynek feltalálása a teendők mindenekelőttiségét foglalván magában, belőle valamennyi specialitási kérdéseknek már egyedül mint alárendelt neműeknek s az első tett lépés és intézkedésből önkényti corollariumként folyóknak lehet tekintethetni, s irányukban a megoldásnak ugyszólván önkénytelenül kellend elkövetkezni. S mi utis — valamint az okosság szabályai szerint minden kigondolható önkénytes és nem számíthatlan fatalisticai, vagy netalán fatuallitica tényéknél, csakugyan megint nem más, hanem egyedül az okoskodás, vagyis az elmélet és a rendszeresség adatiból kell s lehet csak merítenünk.

„Nem fognak — a nemzetek systematice élni“ mondják ti; — erre azonban a felelet az: hogy elkerülhetlen szükség, miszerint a nemzetek minél több polgárai rendszeresen gondolkozzanak: mert miután az élet a gondolkodástól veszi irányát s ösztönét, számszerint szaporodván azok, kik a politika terén a szeretetre méltó szabálytalanságot kerülendik, mindinkább szaporodni fog a szabályszerint élők száma is, és ez által a tevékenységbeni általános szabályosság; mellyre, és a politikai elvek s fogalmak feletti eligazodásra, hidjétek, soha a hazának nagyobb szüksége nem volt, mint éz most; — valamint hogy hidjétek ismét az is, hogy valamennyiünknek kik irunk s politikailag működünk feladata koránt sem az, miszerint a szabálytalanság amabilitasában tetszve magunknak a desorganisatiot — mellyre azonkivül is elég sőt tulságos hajlam mutatkozik — elősegítsük és sietessük; hanem az: miszerint bátran s határozottan felszólalva, a haza szeretetétől buzgó honfiaknak ismételve is ismételjük; hogy nincs ország széles e földön, mellyben jelenen fontos s életbe vágóbb kérdések oly kevés higgadsággal, oly csekély politikai rendszeresített jogismerettel, ellenben oly nagy mértékű politikai jogiránti antipathiakkal és felületességgel kezeltessenek, mint épen nálunk, — és hogy nincs politika terén tévesztőbb sőt vészthozóbb állás, mint midőn azok, kik a haza ügyeinek kormány rudját már akár közvetve, akár közvetlenül vezetik, nélkülözve a politikai possibilitásoknak mindenkor csak szigorú elméleti, okoskodási, és egybevetési pontokon nyugvó tényezőit; működéseik irányában a határozatlanságot, vagy mi mindegy, az elvek szövétnekének nélkülözését még hibának sem tartják, és így a politikai alapjog s törvényszerűség kérdését, egyenesen az új divatu, és Frankhonban St. Simon s Leroux tanai-ban irigységre méltó bujasággal virágzó politikai scepticismust állítják gyakorlatban fel! — meg nem gondolva; miszerint az valóban minden hová vezethet, a ho-

*) L. Fejlemények IV.

vá a fatalismusnak vezetni csak lehet, csak az ő kitűzött akarásukhoz teljességgel nem.

Általánfogva, mi az elveket illeti: Helvetius szerint itélünk ugyan, ki azt mondja: hogy valamennyi tudományoknak fény pontja a gyakorlati bölészet, mellynek azonban végirányában mégis elven s elméleten nem alapulnia lehetlen. — Nem vagyunk jelenül azok közül, mellyeknek Salmasius az ő élet-idealjuk, kinek theoretikai eszelősséget Christina királynő azzal festé, „hogy a széklet minden a világon létezett nyelven tudta ugyan megnevezni, de reáláni nem tudott.“ Igen tudjuk, hogy ép ésszel nem lehet akárminő szeszélyes elmélet hősenek képében a jozan élet gyakorlata ellen kardra szállni. Meg vagyunk győződve, hogy a bölésészet gyakorlati alkalmazás nélkül ép oly scholasticus mint meddő, sőt üres foglalkozás. Tudjuk hogy tébolyodott az ember „qui verborum minutiis rerum pondera frangit.“ Nem fogadjuk magunkénak Rousseau tételét, ki azt állítja „hogy nincs az a paradoxon, mellynek okszerűsége kivivásánál embert elméje cserben hagyta“ mire vonatkozva igen hiszük, hogy e bölésnek valószínűen ezen tétel lengett kedves tüneményként képzelődése előtt, midőn élénk s tüzes pathossal vitta, hogy a tudatlanságban nagyobb életjő fekszik mint a tudományban. Tiltakozunk még azok egyikének is ismertetni, kiktől Leibnitz mondja, hogy a gyakorlati életet theoriai vitatások ugató mezejére játszá; de legyenek elleneink mind e mellett szivesek megboesátni, ha azt véljük; hogy az elvnek világító szövetneke nélküli élet, nem más, mint habozó, önmagával untalan meghasonló s tehát épen magába az életbe ütköző tevelység; sőt legyenek szivesek megboesátni, ha azt itéljük, hogy az illy állati ösztönszerű életnél nagyobbra becsülendő a költőnek tán magában elég gyanús elv idealja is:

So sei es das, bis zum Vergnügen
An Busen meiner Nachbarin
Den Werth der Menschheit nachzuwiegen
Das scheint mir noch ———
Die glücklichste der Theorien.

És ez, mit felül csak im mondánk, általánosan az életrel áll uraim! mennyivel inkább áll valljon még az életnek jog viszonya, a politikáról. (Vége köv.)

Igazítás. Mult sz. főczikk 2d. hasáb alulról 22d. sor. „egy ellen“ helyett olv. „ügyetlen.“

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM.

Critica. A magyar literatura egyik lényeges foglalkozása abban áll, hogy rendes critikai folyóiratokat nélkülöz, mellyek a művelt külföld szellemi munkásságának főkésségei, s egyszersmind az elfogultság, tespedés, elmaradás, más felől a szilárd előhaladás, szárnyrakelés, saját lábain járasi igyekezet közt hasznos közvetítő eszközök.

Akármi kűtfőből eredjen bár a criticának elhanyagolása köztünk, annyi bizonyos, hogy legtöbb esetben a magyar criticus, ha homi munkákat vesz héberkorban bírálat alá, sok kellemetlenségnek teszi ki magát; mert critikai módorhoz, illedelmes tapintatokhoz sok fogékonyág még nem lévén, mellyet csak rendes critikai folyóiratok eszközölhetnek, a megbírált könyvszerzője személyét összeköti vagy inkább összetéveszti a megbírált tárggyal, s feljajdulásaiban aztán személyes térére viszi át visszatorlásait, mellyekben felzaklatott kedélyeinek bú hangjait a bíráló ellen kiönti.

Igy jártam én is az én tisztelt ellenfelemmel Lakkos Györggyel, kinek „a Magyar nemzet eredeti hona“ ezimű munkáját meg bízásból vettem bírálat alá, mellyet ha ki a visszatorlással összevet. (N. Ujs. 7, 8, 9, 38 sz.) könnyen megítélheti, mellyik részen áll az igazság.

Oly epés feleletre más válaszom nincs, minthogy a tisztelt ironak egészen átengedem a feleselési tért, s egyszerre mint másszorra nyilvánítom, hogy fegyverem nincs oly iró ellen, ki a helyett, hogy a szóba vett tárggyakat bonczolgatná, személyeskedésekkel kezdi meg a csatát. Am szedje — ha tetszik ez uton győzelmi babérjait, én most utoljára szólok hozzá s könyvéről, mellynek megbírálásában koránt sem volt cél a becsületsértés, mint a tisztelt iró hiszi és állítja, s legyen azért szives arról meggyőződni, hogy tudományos recensioznak nem becsületsértés a feladata, hanem a tudományos ügyek elbívitele; tehát az irók tudományos nézeteit lehet is, kell is bírálgatni, hogy az által kitisztáztassék a dolog, mellyről szó van; de még azért, hogy a bíráló mást állit mint az iró, a becsület nincs megsértve; még akkor sincs megsértve, ha a bírálat alá vett könyv — mint a jelen esetben plitám — egészben eltévesztett irányúnak mutatkoznék.

Én csak három, vagy négy példát hoztam fel ez állításra, mert a recensioit ok nélkül megnyujtani nem is volt szándékom, de higgye el az érdemes iró minden szó fejtegetései és értelmezései ellen hason észrevételeket tehetnék, mint a mellyeket a mutatóványokban tettem. Bár ezeknek alaptalanságát mutassa ki, akkor én, s a külföld tudós philologusai, kikre hivatkoztam, felfedezéseit méltányolni fogjuk. Mig az azonban bekövetkeznék, engedje meg állításainak valóságáról kétkednünk, engedje meg, hogy állításait még csak új tüneménynek se tartsuk; mert hiszen Bochart már megelőzte őt az illy műteteleken, ki Europa minden részeiben phoenico-punicus hely és személy nevekre akart bukkanni, köztünk pedig Otrókócsi, Pázmándy, Kalmár, Beregszászy szinte hason irányban jég-török voltak, kiktől az időben mikor irtak többet várni sem lehetett, mint a mit tettek: de jelenleg — miután az összehasonlító nyelvtudomány magos fokra hágott, a critica többet is követel az iróktól, s ha én mint bíráló — tisztelt ellen — a szorgos követelésekkel felhagyva csak legyezgettem volna az iró szöfjegetéseit, az ügynek ártanék, mellyet köztünk is elébb-vinni kötelesség.

Az igen tisztelt iró Bollára hivatkozik, hogy az indus isten nevetek szerinte magyarázta, Bolla könyvei pedig tanodai könyvek, tehát igazam sem volna, mert az ifjuság azok szerint tanitattik. Az illy mentségre a felelet is egyszerű, melly szerint Bolla tekintélye itt semmit sem használ, kinek tanulása és tanítása idejében a sanskrit literatura még külföldön is idegen növény volt, tehát régi sanskrit nevek magyarázatjában ma is Bollára hivatkozni annyi, mint „post inventas fruges quaerere glandem.“ Ellenben szükség lett volna az eredeti kűtfők vagy legalább azoknak hiteles újabb magyarázói után elindulni, miután a sanskrit literatura kincseire ma már az európai tudományosság szert tett, és ez oly lényeges pont, mire az iró mint a közönséget figyelmeztetni a bírálónak tisztében állott.

Mellözve mutatóványaimat, jónak látta az iró hosszas invectivai után a philistaeusokról még is egyikét szót ejteni s ez egyedül azon kis helye panaszkodásainak, melly ad rem tartozik. Ruland és Buddeus ellen a pentateuchus tekintélyéhez folyamodik, mellyben jóval Josue előtt említettnek philistaeusok canaani földön, valamint a nyelvtudomány újabb literaturájában hátramarat tisztelt irók, ugy látszik, hogy a critikai exegesisben nagy előre haladást nem tett. Reland Palaestinaja még ma is nélkülözhetetlen könyv, s ő, ki a szent földet bő tudománya után leírta, megtevéthetett volna-e a philistaeusokra nézve, hogy azok ott nem laktak Josue idejében? hiszen Mozsés könyveit át meg át forgatá mint Buddeus is, kinek ő testamentomi historiája szinte többszöri kiadásra méltatott, s hogy esik még is, hogy mind ketten egyaránt irnak? — Felelet — helyes critica mellett mást nem is állithattak, mint a mit állítottak, s mint a mit mások is vélek egyezőleg ma is állitnak; mert hét nemzetség lakta Canaánt, mikor Josue azt elfoglalta (Deuter: 7, 4. Josue 3, 10) u. m. chittaei, girgasaei, emoraeci, cananaeci, perizaei, chivaei, jebuzaeci, ezek mind hadakoztak Josue ellen, mikor átment a Jordanyzen. (Josue 24, 11.) Igaz, hogy a genesis néha tíz nemzetet is összeszámlál, (15, 19 seq.) másutt, őt, vagy hat nemzetet említ meg a pentateuchus (Exod: 3, 8, 13, 5, 23, 23.) de ez idézett helyekben sehol philistaeusok nem említetnek, sőt az apostolok viselt dolgaiban is iratik; „et quom delevisset septem gentes in terra Canaan, sorte distribuit eis terram earum“ (acta apost. 13, 19.) ki tetszik továbbá az Exodusból az is, (13, 17, 18.) hogy mikor Mozsés kijött Aegyiptomból népével, a philistaeusok egyiptomi tenger partnál Pelusiumnál laktak, mellynek elnevezése is hihetőleg tőlök van, s ámbár ott rövidebb utja lett volna Mozsésnek, lakhelyüket még is kikerülte, s Arabia pusztáira vezette népét „nec deduxit eos Deus per viam terrae Pelisichtim, quod propingua esset“ etc. Igazoltatik ez az exodus másik helyével is (23, 31.) „ponam autem terminum tuum a mari Suph usque ad mare Pelisichtim“ mert itt is a tenger tőlök vette nevet, mint maga Palaestina is, mellynek déltengeri partján Khrontól Gázáig laktak. Hogy ők itt idegenek voltak mutatja nevek is, mellyet a hetven fordítók is alienigenaknak (allophuloi) fordítanak. Mikor jöttek oda s honnan, Cretaból-e vagy Aegyiptomból? — aról a magyarázók közt nincs közmegegyezés, de annyi bizonyos, hogy Josue velek nem hadakozott, s az ő idejében Canaanban nem laktak. De miért mondatik hát hogy Abraham philistaeus földön lakott? (Genes:

21, 33.) miért írja Josue maga is, hogy a philistaeus föld is mint Canaan része felosztásra valók (13, 2, 3.)

Felelet — ez mind per accomodationem van írva, azok, kik Abraham, Mozsés, Josue viselt dolgait szájhagyományok vagy írásos emlékek után feljegyezték, s jegyzékeiket a máiformába önték, a magok idejékbeli nép és föld neveket átvitték a régi történetekre is, mire más nemzetek iróiban is elég példa van, különben is Josue helyével mit sem bizonyithatni, mert a philistaeusok a genesis szerint is nem voltak Canaan maradékai, hanem Mitzraimnak, Kasluch földről vándorlottak ki, („unde egressi sunt Pelisichtim“ Genes 10, 14.) kasluchok és kaphthok pedig rokon népek, azért Michaelus, Rosenmüller, Gesén a philistaeusokat Cretaból költöztetik ki, mert Jeremias is (47, 4.) Kaphthort, honnan szerinte kiindultak a philistaeusok, szigetnek írja. A Deuteronomia szerkesztője pedig azt is emlékezetben hagyta, hogy ezek a kaphthor philistaeusok cananaeus fajnéptől erővel vették el a lakföldet, hol megszállottak „et Avoaes qui habitabant in Haserun usque Arrach caphthorini qui egressi sunt de caphthor perdiderunt eos et habitaverunt loco ipsorum“ (2, 23.) Samuel (1, 30: v. 14—16.) Ámos (9, 7.) Ezechiél (25, 16.) Zephania (2, 5.) kheretheknek írják őket, tehát a régi hagyomány más későbbi szerkesztők kezei közt sok változást szenvedett, mert a genesis kaskoch, a Deuteronomia és Jeremias kaphthor mások pedig khereth földről valóknak írják ugyan azon egy népet, mellynek Ezechiélben vég elpusztulása meg is jövendöltetett, (25, 16.) tehát a philistaeusokban a magyarok, kunok, horvátok őseit fellelni akarni merő ábrándozás. (Vége.)

TÖRVÉNYHATÓSÁGI TUDÓSÍTÁSOK.

Pozsonyból, tavaszeli 10én. Folyó hó 3án vette kezdetét évnegyedes közgyűlésünk első alispáni elnöklet alatt, kítől megilletődve hallottuk előadatni azon szomorú körülményt, melly helyettes főispán ő méltóságát a közügyekbeni részvétől jelenleg elvonta; s nem ok nélkül, mert az aggodalom bizonyos nemével néztünk e mai nap elébe, mivel előre vihathozónak jövendöltetett; de hogy is! már a legközelebb mult gyűlésben a felizzott kedélyek nem épen udvarias modorban kezdetek viharzani, s a tárgy, melly miatt ennek történnie kellett; eldöntetlenül mai napra halasztatott; aggodalmunk azonban a gyűlés folyama alatt eloszlott, mert szenvedély, gög, vagy hiúság okozta zavar, mellytől minden igaz honfi keble irtózik, nem csekély örömrünk elmaradt; s hinni szeretjük: miszerint az álliberalismus daemona egyhamar nem leand képes megéj életünk esendét, nyugalmát felzavarni, s a stabilitas elvére alapított fokonkinti haladásunkat, melly egyedül vezethet csak ohajtott célunkhoz, akadályozni. — Lássuk röviden egész hétig tartó gyűlésünk nevezetesb eredményét.

A legközelebb bevégzett országgyűlési költségek felosztása jövén vitatás alá, a számosan nyilatkozottak három részre osztottak; ugyan is, némelylek az 1841ki országgyűlés után használt kivétési kulcsot, mellynek alapjául a megyei küldöttség által saját belátása szerint felvett jövedelem tekintetett, ez uttal is elfogadtatni; mások ezt, mint ingadozót, bizonytalant, és nem csak tökéletlent, de igazságtalant is, mivel alapja pusztán önkény, félrevettelt s az ingatlan birtok valódi mennyiségét hiteles adatok után felvenni; végtére mások ismét az előbbi utyan megtartani, de a benne rejülő hiányokat, mennyire t. i. azok már is világosan feltűnőnek kijavítani, vagy is a tökéletlen kulcsot tökéletesíteni kívánták; bemutatott ez uttal, hogy némelylek határok még 1841ben felmérve nem lévén, jelenleg már hiteles földképekkel bírnak, kézzelfoghatólag tanusítottak, miszerint azok valóban ezer sőt több holddal is kevesebbet foglalnak magukban, mint multkor felvétellett; kimutatott továbbá az is, miszerint ezen kulcs szerint egyik főbb uradalom, melly köztudomásra e megye mintegy 14 részét teszi, az egész fizetendő összegnek egy hatodával terheltelett; egyébiránt az egyik helységben egy holdra alig egy, a másikban amannak tőzsomszedságában, hol a föld hasonló termékenységű hat kr. sőt néhol több is esett sat. — Illyenek, s ezekhez hasonlók meggyőzték a megyei RR. többségét, hogy az 1841ki kulcs önkényen alapulván tökéletlen, hibás és hogy általa többen szerfelett terhelve vagynak, mint ezt sokan ki is jelentették; mind e mellett, minthogy a felosztandó összeg csak 10,500 pft. tévén, csekélységnek tartott, melly az igazságos kivételre fordítandó munkát s költségeket meg nem érdemli! ez uttal a régi kulcs mellett azon kijelentéssel megmaradtak, miszerint az igazság-

talánul terheltek se hallgattassanak meg! egyébiránt a jövő or. gyűlés teendői közé sorozák néhányan az igazságos kules kidolgozását; ehhez aligha kell bővebb commentár. Másnap egy főrendi tag sürgetésére csak ugyan felolvastatott a nm. helyt. tanácsnak az egyesületeket illető ismeretes intézménye. E tárgyban előleges egyezkedés után csak négyen nyilatkoztak, s míg ezek egyike gr. P. J. nevelésügyi czimzé a kir. intézményt, addig a másik N. V. értekező felirást indítványozott; a harmadik B. I. elismeri ő felségének felügyelési jogát, de nem egyszer mind azt, hogy addig valamely törvény által nem tiltott társulat nem működhessek, míg szabályai felsőbb helyen meg nem erősítettek. hivatkozik a casino, lóverseny, s egyéb egyesületekre, s illy értelmű felirást kíván; ezt pártolá 4dik szónokunk is; O. T. miknek nyomán a megye RR. elismerik ugyan ő felségének abbeli jogát, hogy az országban keletkezett egyesületek szabályait, magának azokról, mik a honban történnék tudomást szerzendő, felkérheti, de azon gyakorlatilag megállapítani akart eljárás ellen, miszerint addig társulat nem alakulhat, míg szabályai helyben nem hagyatnak, óvást tévén, felirást határoztak, mellyben kijelentik egyszer mind azt is, hogy illy veszélyes irányú társulat eredetileg a megye kebelében nem keletkezvén, annak szabályait fel nem terjeszthetik. — Élénkebb vitakozást idézett elé egy vegyes házasságban született 11 éves lánykának, minő vallásbani neveltetése. Az 1791. 26 t. cz. világos szavainál fogva a kath. apának, s prot. anyának mindkét nemű gyermekei a kath. hitben nevelendők. A kérdéses helv. vallásu anya négy első szülöttét, minden kifogás vagy ellenszegülés nélkül a törvény rendelete szerint kath. hitben neveltetni engedé; midőn ötödikször viselőben volt, többek előtt nyilvánítá, miszerint ezt saját vallásában neveltetendi; a leány megszületik; az anya mellőzvé a kath. lelkészt, prot. pásztor által keresztelteti meg a kisdedit; időközben az egyházi hatóság a törvény erejénél fogva a kath. lánynak hitébani neveltetését sürgeti: érkezik a megyéhez a nm. helyt. tanácsnak ugyan ezt parancsoló intézménye, a megye szolgabíró küld ki, majd vegyes küldöttséget nevez, melly ma nyújtá be jelentését. Ennek nyomán a teendők iránt kétfelé ágaztak a nyilatkozók; némelyek tisztí keresetet akartak a törvényt megszegő makacs anya ellen indítani, s pör utján kívántak a lány vallásos neveléséről intézkedni, s ezt sürgették főleg a magukat liberalisoknak tartók, mások ellenben hivatkozva a gyakorlatra is, melly nem csak e megyében, hanem a dictatori szerepet igénylő központban is, daczára a borsodi ősz szónoknak, a nélkül azonban hogy egy drabant aljas szerepe viselésére magukat lealacsonyították, vagy gyáváknak tartották volna, divatozott, az 1791. 26 t. cz. világos rendeletét azonnal foganatosítani, ellenszegülés esetében karhatalommal is követelték. Többen szólottak e tárgyhoz lelkesen, s főleg miután K. J. sz. mihályfai lelkész figyelmet gerjesztő szónoklatával a világos törvény kijátszhatását megemlíté, ez határozattá is vált. Minden gyanúsítás nélkül könnyű kitalálni, hova czéloztak az actiót sürgetők. A lány most 11 éves; a pör, szokás szerint öt, hat évig folyván, minden intézkedést kizár, mialatt vagy férjhez megy a lány, vagy a legújabb törvény megkivánta kort elérvén, kérdés alá többé nem vonathatik. N. V. tb. egyedül azért akará anyja vallásában a lányt meghagyatni, mert prot. lelkész által kereszteltetett meg; minő nyomós ügy ez! megkell azonban jegyeznünk, miszerint a keresztelést véghez vitt prot. lelkész ur nem járt el tisztében lelkiismeretesen, mert működéséről az illető kath. lelkész nem értesítette, s ez oka, hogy a kath. anyakönyvbe be nem vitethetett; ezt a viszonyossággal megegyeztetni nem tudjuk. A leány czélszerű neveléséről szerdahelyi derék lelkész, s esperes, kihez az egész gyűlés alatt volt szerencsénk, fog gondoskodni, s hinni szeretjük, miszerint elnöklő jeles alispánunk óhajta teljesítvén, a lány istenfelő keresztényé, buzgó katolikussá, s jó polgár anyává fog nevezeteni. — A jegyzői hivatal rendezésére már rég képeztet kiküldöttség szinte benyújtá kimerítő javaslatát, melly nagyobb részt helyben hagyatva elfogadtatott. Ennek nyomán egy kiadó, s négy írnok rendszeresítették, kiknek megerősítését a nm. helyt. tanácstól kérni fogjuk. — Börtöneink magányrendszerhez alkalmazva állanak, mellyek a megyeház újja alakításával együtt eddig mintegy 120,000 pftba kerültek. Míg vagy 40,000 pfta leend körülbelül szükségünk, és ez összeget némi nehezítés közt még ez egyszer meg is ajánlottuk. Volna tehát javító intézetünk, ha céljának megfelelően! azonban mint jelenleg áll haszonvehetetlen! u-

gyan is rabjaink a falba eresztett esővek által, mellyek 6000 pftnál többre jöttek, egymással nagyon kényelmesen conversalhatnak. — A megye magyarul nem értő rendes sebésze elhalván, főispáni helyettes által a szorgalmas Hirsch Ede ur nevezetett helyébe. — A nm. helyt. t. k. intézménye által sürgeti a megye kebelében tartózkodó zsidók összeírását, és a türelmi adó behajtását; mi előbbi határozatunk mellett maradtunk, ellenben éljennel üdvözlöttük ugyan azon felsőbb helynek rendelését, melly minden tanítót a honoratiorok közé soroz. — A megyei körlevelek, mint időelőttiek, egyszerű tudomásul vétettek. — Még valami. A marhahusnak eddigi ára meghagyatott; ki hitte volna, hogy a szegény éhhalállal küzdő árvaik nyomora, duszgradzag pozsonyi mészárosainkra is nyomasztólag hatott. Az illetők folyamodásából értettük, miszerint eddig árvaik és lptói atyánkfiai láttak el bennünket vágómárhával! Figyeljete erre statistikusok, s ezután legyetek e tekintetben is igazságosak Árva iránt. Mire nem vetemedik az emberi ész! — Törvényszékünk, jövő hó 21én, közgyűlésünk pedig tavaszutó 26kán veendi kezdetét, mellynek egyebek közt feladata leend a törvényszéki táblabírák titkos szavazata általi megválasztása.

Budapesti újdonságok. A közelgő tavasz némi változásokat szüend a helybeli német journalisticában: a „Pesther Tageblatt“ mellyet eddig Heckenast dr Saphir szerkesztése alatt adott ki, átalakuland „Pester Zeitung“ gá Glatz Edvárd szerkesztése alatt, ez átalakulás közben politikai köpenyt öltvén magára. Ezen új politikai lap megjelent programja legelőször is panaszt emel az ellen, hogy a magyarhoni eddigi német lapok feladatuknak és a nap magasabb fokú kívánatainak nem feleltek meg, a mit ő teljesíteni igérkezik, miként hazánk egy milliónyi német ajku lakosságát biztatja. E programban az új német lap határozottan jelenti, miszerint kiválólag a negyedik rend közlönye szándékozik lenni, a polgárság jogainak és érdekeinek, reményeinek és kívánatainak leventéje s szószólója, melly szavakkal irányát változtatlanul kijelelve mondja. Nyílt szemmel tartván a polgári társaság létszeres taglalásának jótékonyosságait, ellensége lesz — ugymond — minden felforgató irányúnak, minden anarchiai s nivellálgató törekvésnek. Ez okbuljónan előhaladás a korszerű reformok pályáján s erőteljes alkotmányos kormányzat leszen jelszava... S ez őszintén kimondott irányt lehetlen nem méltányolnunk. Azonban igen furesán hangzik előttünk, hogy ugyan ezen olly loyális szellemű program, midőn Erdély testvérhazánkról szól, különösen a „szászöldön levő élet-erős polgári elemet“ magasztalja fel... Vagy ez tán csak egy kis captatio benevolentiae, hogy valamikép el ne mulasszák az előfizetést a megdícsérték? Egyébiránt a megnevezett szerkesztő mellett egy meg nem nevezett igazgató fogja vinni a vezérkedést. — De ugyan mi oknál fogva panaszoknak némelyek a magyar ember pénzszerzésességéről? Hisz egy némelyikünknek annyi pénze van, hogy ha épen kártya-asztal körül, lélek vásárlásokban s hasonló diszes alkalmakkal túl nem adhat rajta, nem győzi az ablakokon kihajigálni. Így legközelebb egy gazdag hazánkia, ki tömördek jövedelmének elköltésére itthon módot sem talál, s az okbul kénytelen, tavasz elejétől fogva fél végeig évről évre külföldön adni túl rajta, 10,000 forintot fizetett egy külföldi fővárosban csak azon hiúság kielégítéseért, hogy egy új divatu hintón, mellyet egy ismerőse még távolabb vidékről hozott magával, ő kocsikázhassa végig fontos újdonságul legelőször is az utcákat. Ez perse csak egy napi mulatság volt hintón; azonban hány gyalog járó ember van, ki e pénz birtokában egész életére igen jól mulathatná magát. — Valóban sajnálattal kell látnunk és megjegyeznünk, hogy míg a nemzeti kör, ezen szép hivatásu egyesület, olly messze tévedez céljától, miszerint legközelebbi villongások következtében még a választmányoknak is nagy számu tagjai lemondottak, addig a némileg rokonzélu német Concordia egyre jobban diszlik, benne a társasköri művelzetek mind inkább gyarapulnak, s a városunkat látogató idegen művészek sietnek e társas élvek emelésére járulni;... nálunk azonban: kártya és billiard, meg billiard és kártya — ezek teszik a nemes élveket. — Tavaszutó havának egy harmada elmúlt, s a jőzsefnapi vásár előhete beállott; de időnk folyvást olly pogányul hideg, hogy nemesak szó sincs a hid betételéről, nemesak javában történnék szánkázások utcáinkon, (melly célra nézve, hogy a hó ki ne fogyjon, utczatisztító bérlőink nemeslelkűleg gondoskodnak), hanem a jég a Margit-szigetnél olly erős, hogy rajta még terhelt szekerek is járnak. —

Az orvosi karban a tanulmányok sorában szép előhaladással tüneveznek fel új meg új tanszakok; alig egy pár éve, hogy dr. Schedel Ferencz megkezdé rendkívüli leczkéit a dieticaból; a mult iskolai évben már két rendkívüli tanár lépett fel: dr. Nedelko a fogászatból, és dr. Arányi a körvizsgálati boncztanból nyitván rendkívüli leczkéket. Az utóbbi nagy tudomány s szorgalmu orvos a f. hó 17től kezdve leczkéit, egészen rendkívülieg, német nyelven is tartandja 15 pftnyi leczkedij mellett. Minél szükségesek a gyakorlati orvosnak a korbonztan helyes ismeretek, annál nagyobb méltánylatot érdemel a derék tanár, ki illykép utat nyit a nem magyar ajku orvosoknak is maguk kellő tökélyesítésére.

VÉKI HIREK.

Bácsból. Baracska, mart. 5. F. hó 3kán egy ünnepélynek valánk tanui, melly a körülmények miatt a mindennapiasságon felülemelkedett: próbatét vala ez, ritka a maga nemében, mit hivatalát igazán szívén hordozó helybeli tanító Szilágyi József buzgó fáradozalmainak köszönhetünk; kiről elég legyen itt részint méltánylásul, részint buzdításul annyit mondanunk: adjon az ég sok illy lelkesmeretes és hivatalához hű egyént a nevelés ügyének! — Ritka vala ezen próbatét — mondánk — mert a szó teljes értelmében bár kit is kielégíthetett. Szabad legyen azért a hely szükéhez képest az egésznek csak rövid vázlatát adnunk. Midőn a helybeli igazgató plebanus ur a királyi kamarai urodalom részéről több tiszt urakkal, a helybeli jegyző, előjáróság s több más tisztb vendégekkel beléptek, azonnal mélyen meglepte őket egy kis honpolgár talpra esett szónoklata, mellyben az üdvözlő elfogadás végén érzékenyen kéri a t. cz. vendégeket, ne lennének szigorok a bírálatban, míg a következő tanulmányaikból u. m. hit-tan, biblia, természet-tan, történet-tan, földleírás, gazdaság tudomány, számvetés, olvasásból stb. fél évi fáradozalmainak gyümölcsét bemutatandják. Ezt követé a tanulmányok minden nevezett ágából igen jeles próbatét, s az iskolai szabályoknak dialog alakbani elszavalása. Az egész pedig befejezte egy kisdedit a jelenlévőket örömkönyekre fakasztó bucsu szava. — Ez ugy hisszük elég rövid és száraz előadása az egésznek; a hatást csak a jelenlévőnek lehete érezni, de illy rövid szavakba foglalni nem. Ezek után a helybeli igazgató plebanus nt. Ledniczky Antal kerületi jegyző ur szokása szerint, minekutána mind a tanítót, mind a tanítványokat eddigi szorgalmuk ernyedetlen folytatására buzdítá, tetemes mennyiségű, s különbféle osztályzatu képeket, olvasókat, papirost, sőt pénzbeli ajándékot is osztott ki a tanulók közt. Méltánylást érdemelnek még itt t. cz. Chalupkay A. urodalmi kasznár és Balázs P. helybeli hités jegyző urak, kik szinte pénzbeli ajándékokkal járultak a tanulók serkentéséhez. Éljenek a népnevelés szent ügyének buzgó barátai! Ez uttal alkalmat veszünk magunknak némely más hírekről is tudósítani az érdemes közönséget. Határunkban nem igen régen Kajdaesi Antal n. Baranyamegye derék csendbiztosa négy hires rablót fogott el, kik hozzánk által szöktek. A derék tisztviselő éjjel nappal egyiránt — ön élte feláldozásával több napig — sarkalta e gonosztévőket, míg bámulandó ügyességének sikerült azokat Baracska és Bálmonostor közt éjjel elfogni. Megvalljuk illy pontos és ügyes hivatalnokot keveset ismerünk; azért üdvözljük a közbátorság e derék bajnokát, ki sok ezerek háláját vivta ki magának azzal: hogy őket e gonosztévők rettegtesítésétől megmenté. Ennyit rövid méltánylásul tölünk, kik a tűzhez legközelebb valánk. Nekünk is vannak securitatis persecutoraink, de azért nem sok kell, hogy világos nappal megáramtassunk! Hogy pedig állításunk üres ne legyen, számos példák közül elég legyen egy legújabbat felhozunk: a napokban nálunk egy tolvajt csíptek be, ki a feljelentő károsult emancipandusnak elég vakmerő volt szemébe e szavakat mondani: „hát még sem elég kendnek? jó, én ismét kiszabadulok, és akkor tudom mi kell kendnek.“ E gonosztévő több hasonló tények miatt már számtalanszor lakolt, mi megvagyunk győződve javíthatlanságáról; s ugy véljük, hogy az illető bíróság erélyesen fog fellépni ellene. Mi pedig ez erélyes fellépést a többi hasonló jöttment czimborák ellenében is óhajtnók; mert ez sokaknak háláját, s hasznát vonná maga után. Környékünkön a marhák és juhok mételyben igen döglének, minek azonban nem más az oka, mint a dunai áradások által megiszaposodott legelő. Időnk folyvást téli, ugy látszik mitsem akar tudni a közelgő tavaszról: mindennap hó esik, különösen ma közel térdig érő hó lepi a földet. M. J.

Podolin. Hazánk legészakibb szélén fekvő városkánk Lubomirski lengyel hercege alapította tanodája egyike azon 17nek, melyek a tavali k. k. körintézményben a tudományoknak magyar nyelven leendő előadásától még egy (bizonytalan) ideig fel vannak mentve. A helybeli kegyes szerzetesi ház előjárója tanodai igazgató Skrovane Mihály ur, valamint az illető tanító urak hazafiai buzgósága s fáradhatlan szorgalma azonban, az ohajtva várt k. királyi rendeletet minél előbb egész foganatba venni kívánván, végbevívé, hogy az ifjuság már f. iskola év első felében nemcsak az anyaszentegyházban magyarul énekel és imádkozott; hanem a tudományok legnagyobb része is magyar nyelven adatott elő. — S nekünk podoliniaknak valóban nagy örömeinkre vált az első felévi nyilvános próbatétel ugy gyenge, mint már felszerdültebb német és szláv ajku tanuló ifjuság szájából általánvéve elég tiszta kiejtésű magyar köszöntéseket, párbeszédet és feleleteket hallanunk. — Legnagyobb készség és buzgóság mutatkozik tehát édes honi nyelvünk terjesztésében a minden kifogáson felülálló ez időszertint helybeli tanítóknál, nem esekély hajlam s észbeli tehetség a tanítványokban; csak fájdalom: hogy ezeknél a tanulóshoz szükséges eszközök napról napra jobban érezhető közelszegényedésünk miatt többnyire hiányzanak! — Bizony ideje volna már valaha, hogy a nemzet illy segéd eszközök nyitására gondoskodnék, mert „qui vult finem, debet velle et media.“

Pápa, mart. 2kán. A hírnök 16. számában a sz. fejevári levelező keményen megró néhány kártyázó ifjut — és méltán. Mert e szenvedély nem egyéb, mint nyilván üzőtt aljas fosztogatás, rablás, öngyilkolás. De mit szóljon az ember, ha a gyengédségre termett nő kezében is kártyát lát, ha annak szelidnek lenni kellő ajkán a „schlager“ és „eszta“ szavakat hallja hangoztatni? Ne borzadjon-e minden jobb kebel, midőn csaknem naponkint halljuk, hogy X. asszonyosság ez éjjel ismét makaozott, és Q. urtól 500 forintot nyert, vagy pedig T. asszonyosság ennyit ennyit veszített. Gyálázat ez reátok nézve hölgyeink! Mit várhat aztán töletek a férj, mit a haza az illy anyák által nevelt magzatokból? Többször szólaltak már fel e rablás ellen lapjaink; és azt hiszitek, hogy volt sikerre? Sőt inkább úgy látszik, hogy minden megrovások kedvező szellőül szolgáltak, mely a rút szenvedély tüzet felélesztette. Ha annyi felesleges pénztek van, hogy minden percenkint százakat bírtok koczkatatni, amott északi testvéreink éhen haldokolva jajgatnak — ám segítsétek őket; de ti elfordultok a nyomortól, és undok vágyaitok telhetetlen torkába szórjátok pénzeteket! Adjá Isten, e felszólalás utósó legyen, a pápai nők kártya-dühe ellen. H—k.

KÜLFÖLD.

Spanyolország. Madrid, febr. 25. Nem épen egyedül a progressista sajtóban nyilvánulnak a legkomolyabb aggodalmak a jelen rendszer következményei felett. A „Castellano“ nyíltan kimondja, miszerint egy benső szót az sugja: hogy ez az út, mely abszolút visszahatásra onnan egy elkerülhetlenül vére s forradalomra vezet, mi még százszor rettentőbb leend mint a kiállott polgárháboru; s hogy e veszélyt egyedül egy szabad alkotmányhoz nyílt ragaszkodás által kerülhetjük el. A városban mult szombat két raglatot lehet látni, melyeken e következő szavak valának olvashatók: „Eljen Krisztina s a vallás! Haljon meg Narvaez!“ a másik pedig: „Halál a negrok és moderadókra! Eljen Vilum a és szövetségesei!“ A „Clamor Publico“ azonban, mely e hirt terjeszti bizonyossá tesz hogy Narvaez és Rianzar es hgnó a legjobb egyetértésben élnek. Ugyan e lap szerint az udvar számos fontos kérdésekkel foglalkozik, ugymint: Izabella királynénak Don Carlos fiávali összekelése, az anya királynénak külföldre utazása, s testőrsereg állításával, mely a Törökországban hajdan létezett janitschárokkal az orosz streliczekkel hasonló leend. — Csodálandó hogy a sajtó ennyi szabadsággal bír. Mindazon által az „Espectador“ egy cikk miatt, mely Zurbano emléket halotti ünnepegy által megtisztelni, tiltva lenni állítja, felelősségre vonatott. A felelős kiadó Santander y Nunnez

Tannás ellen megkezdett per élenken folytattatik. A cortesek jelenleg ülést nem tartanak, előbb a budget s az egyházi javak visszatartását tárgyzó bizottmányi munkálatoknak kell bevégeznetniök. A mint hallani, a két bizottmány nem a legjobb egyetértésben van. Annyi azonban bizonyos, hogy a követendő rendszabályok az apostoli pártot ki nem elégítik, s mind azokat kik a nemzeti javak vételében részt vettek, aggodalomba ejtik.

Franciaország. Paris, mart. 2. A ministerium viszonyai a titkos pénzek feletti utósó események óta nem változtak. Ugyanazon bizonytalanság, mely Guizot és Jarsait fnyugtalanította, most is a főakadály, mindenben mit a ministerium kíváni igyekszik. Salvandy személyes befolyása a kamarákra nagyon esekély. A közoktatás új ministere a „készszovalat“ követek számát épen nem nevelé. Allása nagyon is súlyos leend, nihelyt az oktatási törvény feletti viták megkezdettek, mit minden nap várni lehet. — A külügyek ministeriuma és a sveiczi követ között a levelezések nagyon is sürűek, nyolcz nap óta három sürgöny boesattatott Pontois sveiczi követhoz. Franciaország a sveiczi mozgalomakra vonatkozólag Austriával és Poroszországgal egyetértőleg intézkedendik. Oroszország részéről ez ügyben a legkevésébbet sem hallhatni. Rossi még el nem utazott Romába, küldetése nem a helvet vizongásokra, hanem egyedül a spanyol ügyekre vonatkozik. Az idevaló cabinet már rég óta munkál a sz. széknel, hogy II. Isabella elismerését kieszközölje, több más hatalmasságok is, melyek mindeddig őt elismerni vonakodtak, most aligha el nem ismerendik. Aunale hg nejevel együtt nagy utat szándékozik tenni, azonban még nem határozta el magát, vajlon Londonba vagy Bécsbe menjen-e. — A tabitól érkezett legújabb hírek tökéletesen kimutatják, hogy ott az angol befolyás folyvást uralkodik. A királynő is vonakodik a francziáktól és jelenleg angol védelem alatt vagyon.

A páirkamrák martius 3dikán tartott ülésében Laplagne-Barris a titkos pénzek feletti bizottmány jelentését terjeszté elő, s abban a cabinet „méltányos s böles“ politikájávali egyetértését kimondá; a nyilvános tanácskozás pedig szerdára tüzetett ki. Miután még Gourgand tábornok, Duroc és Bertrand császári palota nagy marschalljai tetemének az agz katonák laktanyájából áthelyezése iránt bizottmányi jelentését felolvasta volna, — meleg diesbeszédet tartva Napoleon e hü barátjai felett — a kamra osztályiba visszatért, az antillaki vám-törvények felett tanácskozandó. A követekkamrájában Remusatnak az összeférhetlenség iránti előterjesztvénye vala napi renden; de a finacezminister folyamodására péntekre halasztatott; ki azt vetvén okul: hogy neki s tisztársainak a páirkamrában előbb a titkos pénzek feletti tanácskozáson kell megjelenni. Ezután a nyugpénzi törvényjavaslat került szőnyegre, mivel pedig ez kielégítő nem vala, a vitatkozásokban minden oldalról megtámadtatott, ellenben a finacezminister által takarékoság tekintetéből pártolatott. Később a budgetbizománynak tárgyalás végett átadatott.

N. Britantia. Az alsóház egy hét óta naponkint több óráig tartó déli ülést tart, hol Somerset lord vaspálya összesítési billjével foglalatoskodtak, melynek számos záradékai nagyobb részt némi változással jóváhagyattak.

A febr. 26án tartott esti ülésben Clay feljelenté, hogy ő nem sokára egy javaslatot terjesztend elő a cukorvám tárgyában.

William azon kérdést tev: mikor fog a cukorvám leszállítása gyakorlatba jőni?

A kincstár kanczellár azt válaszolá, hogy ő semmi alapos okot nem lát, mellynél fogva a jelen vámtételek tovább fenmaradhatnak, mint míg a parlament a kormány által tett változási javaslatokat el nem fogadandja.

William azt mondá, hogy ő ez esetben az új vámkokat april 1jén szeretné megkezdetni. (Kaczaj.)

Villier kérdésére a kincstár kanczellár azt válaszolá, miszerint a britt gyarmatosoknak a tisztázott cukor bevitel mérsékelt vámmal fog megengedtetni.

Midőn erre azon indítvány tétetett, hogy a parlament választmánnyá alakuljon, hogy a kormány javaslat felett a cukorvámra vonatkozólag tanácskozzék, Russell lord az ellenzék nevében a következő javaslatot terjeszté elő: „A ház véleménye oda járul, hogy a kormány által előterjesztett cukorvami terv a külföldi cukor, mely önkényes munka eredménye, és külföldi rabzolgák által termesztett közt a különbség fenntartassék, mely ép olly kivihetlen mint esalékony, és a fogyasztórai jótét nélkül olly nagy jövedelmi esök-

kenést idézend elő, hogy a jövedelmi adó mellözése három év lefolyta alatt nagyon bizonytalan s kétes leend.“ E javaslat megerősítésére az indítványozó ezeket mondá: „A Peel által előterjesztett terv nagy fontosságát mind kereskedési mind pénzügyi tekintetben elismerem. Az két javaslatot tartalmaz, t. i. hogy a jövedelmi adó további három évre terjesztessék és hogy az által nyert jövedelmi felesleg az országot bizonyos vámkótl megszabadítsa és a kereskedés előmozdítását eszközölje. A ház a jövedelmi adó megújítását jóváhagyta s mégis a kormány által felállított vámváltozásokba is beegyezett. Ezekután minden tekintetben számos kifogásokat tett s azzal végzé, hogy a kormány terve, egy osztály javára, mely N. Britannia s Nyugat-India népességének egy kis részét teszi, a statusjövédelmet annyira korlátozza, hogy reménylenünk sem lehet, miszerint három év mulva a jövedelmi adótl megszabaduljunk.“ Miután a kincstár kanczellár, Gladstone és Peel Robert ellene, más szónokok pedig Russell lord indítványa mellett nyilatkoztak, szavazás alkalmával 236 szóval 142 ellen, tehát 94 ministeri szótöbbséggel elvetetett.

A felsőházak febr. 27én tartott ülésében Fortescue lord számos folyamodványokat nyújtott be az exeteri megyéből, melyekben a megye számos egyházaiban behozott újítások ellen panasz emeltek s egy szersmind az egyházi szertartások törvénynek vizsgálata s átnézése kérettetik, nem különben elmondá azon egyházi előzményeket, melyek a nevezett megyében, rövid idővel ez előtt olly figyelmet gerjesztettek. A szónok gróf pártolá e folyamodványt.

Philipott tr. exeteri püspök, hivatala méltóságának teljes érzetében kijelenté, miszerint ő tisztán egyházi kérdésbe a parlament előtt nem boesátkozik, azt azonban a parlamenttel tudatja; miszerint ő zsinatot hitt össze, mit a tagok két harmada neki javasla. Sem a parlamentnek sem a királynénak nincs hatalma a szertartásokat megváltoztatni, mert az egyedül az egyház köréhez tartozik.

Brougham lord mint az „egyház igaz fia“ hasonlóan nyilatkozott, azt állítván, hogy az egyház törvényei annak „atyái“ által adassanak.

Stanley tr. norwichi whig püspök örvendett e folyamodványok benyújtására s megjegyzé: miszerint az angol világiak között általános ellenzék uralg minden közeledés ellen idegen egyház szertartásaihoz. A londoni püspök néhány szavai után a folyamodványok ki nyomatása elhatározatott.

Az alsóházi ülésben Bright indítványa kövélkezében a választási törvények élenk vitára szolgáltak alkalmul. A ministerium nem ellenzé azt s a választmány elhatározatott.

C s ö d.

4121. Trensin városa tanácsának felirása szerint néhai Petrikovics Lászlóné szül. Tersztyánszky Aloyzia, ugy mint az említett férjétől származott gyermekei természetes és törvényes gyámánya hitelező csődületének határnapja folyó évi majus 15. 16 és 17kére tüzetvén ki, és ideigleni tömeggondnoknak Fabus Danián, perügylőnek pedig Turzó Mihály neveztetvén; ugyanez kihirdtetetik. Kelt bójtelő hó 4. 1845.

Megjelent és kapható:

EMICH GUSZTAV

magyar és külföldi könyvkereskedésben, Pesten uris és kigyó-utsza szegletén, a es. kir. postahivatalnak átellenében

Keresztényhit s egyházi történet kifejlése.

Irta **Körmöczy Imre,**
m. kir. egyetemi tanító.

Pompás kiadás, csinosan fűzve 1ft. e. p. 2—2

Lipthay Sándor vezetése mellett szerkeszti

Illucz Oláh János.

Gabonaár váltó garasokban.

Penzkelet. London, febr. 22. Consol 100 1/4; buenosayresi 40 1/2; mexicói 34 1/2; perui 29 1/2; port. 60; spany. 5 pcent. stat. köt. 27 1/4; 3 pcent. 40 3/4; holland 2 1/2 pcent. 63 1/4; dan. 89 1/4.
Paris, mart. 4. 3 pcent. 85.; 5 pcent. 108. 50; 3 pcent. köles. 85.; bankrészv. 3225; coup Laf. 1093. 50 és 5085; belga 1840 évi 5 pcent. 106 1/2; nápolyi 100. 20; rom. 105 1/4; aust. 1834 sors. 400; spany. részv. 38 3/4; spany. szeny. 6 1/2; 3 pcent. 33 1/2; piemonti 1260; port. 59 1/2.

		Tisztabuzza	Kétszeres	Rozs	Árpa	Zab	Kukoricza
Pest	mart. 4. (pesti m.)	115—132	72—86	65—73	56—62	54—58	74—79
Szeged	.. 2. (poz. m.)	60—64	45—50	—	35—41	43—46	50—60
Bécs	.. 6. ..	70—75	55—60	45—50	—	40—	45—50
Győr	.. 6. ..	70—82	52—60	52—57	35—42	37—38	52—56
N.Szombat	.. 7. ..	100—108	—	62—66	47—50	35—37	—
Mosony	.. 7. ..	90—105	—	62—66	—	40—41	60—63
Pozsony	.. 6. ..	80—110	—	58—67	38—48	40—46	54—74
Miskolcz	.. 4. ..	70—75	55—60	53—55	37—43	27—30	30—40

Statuspapirosek és részvények árkelete.
Pesti középponti vasut (100 ft.) 113 1/16
— Nagyszombati (100 ft.) 90 1/4 Pesti lánchid-részvény (100 ft.) — Gözhajó-részv. (500 ft.) 632 1/4 ft. — Esterházy-sorsjegy 58 1/4 p. phen.
Bécs, mart. 10. 5 pcent. statusköt. 112 1/2 ft p. 4 pcent. st. köt. 102. 3 pcent. st. köt. 78 1834ki statusköles. (500ft.) 780; 1839ki (250 ft.) 333 1/3 ft. — 1839ki (50 ft.) ft. — Bankrésztvények darabja 1640.